

čen. Klerikalci pravijo, da je vsa moč od Boga in da je zato treba ubogati papeža, ki je božji namestnik, socialpatrioti pa pravijo, da je vsa moč od kapitala in da je zato treba ubogati socialpatriotskega papeža, kapitalističnega pobleščena. Kdor bo ubogal, bo sicer v tem življenju (eni pravijo »dolina solz«, drugi pa »nezrel proletariati«) trpel, zato bo pa užival blaženo srečo po smrti (v »nebesih« ali pa takrat, ko bo kapital izročil banke itd. »zrelemu proletariatu«!).

Ali nimamo potem prav, če pravimo, da je papeštvo pri kristanovcih prav tako utemeljeno kakor pri klerikalcih? Ljudje, ki so zadovoljni, če smejo namakati dolino solz, so kulturno na enaki stopnji, kakor »smrkavci«, ki čakajo kdaj jim bo Kristan kupil robec, da se obrišejo. Ker je pa beseda »smrkavec« cenejša nego robci, bo Kristan rajši šel zmerjal delavce s smrkavci, nego da bi jim kupoval robce in zato bo treba pri Kristanovi enotni fronti na odrešenje prav tako dolgo čakati, kakor pri klerikalcih — do nebes pač.

Korunovci so govorili, da slovenski proletariati ni zmožen vzdrževati lasten dnevnik. Ko je prijel vajeti v roke Kristan, so svoje mnenje takoj izpremenili in že dolgo obljubljeni »delavski« dnevnik je v nedeljo g. min. n. r. na obč. zboru Kons. društva za Slovenijo že oznanil in priporočil vsem delegatom, da povsod zanj agitirajo. Zdej menda konec tistih žalostnih enotnih front »brez političnega prepričanja«! Vsak, kdor hoče korita zase ali za hčer, naj bo za Kristanovo politiko! Naročil naj takoj Kristanov dnevnik in naj bo prepričan, da bo imel dober delavski list, kajti Kristan je delavstvo.

Če bi bil delavski zaupnik.

Ob tistem času, ko so začeli konsumski nastavljenici pošiljati svoje mile prošnje na konsumske nastavljenice 1. klase, to je direktorij, za povišek plače in zboljšanje neznosnega socialnega položaja (ker za »nižje« konsumske nastavljenice ne veljajo one zakonske določbe glede osemurnika, katerega zagovarja Svetek v svoji strokovni organizaciji), torej ob tej priliki me je neki korunovski delavski zaupnik, član nekega podružničnega konsumnega odbora zavrnil: »Ti o strokovnih organizacijah nimaš pojma, bodi torej tiho.« — Čez leto dni se je sicer pokazalo, da sem imel vendar prav, a ona »ugotovitev« me je le napotila k premissljevanju, šel sem vase, kakor pravimo. Vprašal sem se: »Česa ne razumeš? Kje se začne abeceda strokovnega gibanja?« — Kakšne so strokovne organizacije v Sloveniji, to me ni zanimalo, ker sem se spomnil na takrat pravkar minuli štrajk delavcev v Westnovi tovarni, ki ga je vodil Francé Svetek, zgodovinski razkolnik na razpoloženju.

Da so bile strokovne organizacije ustanovljene radi izkoriščanja, torej v glavnem — domače povedano — radi slabih plač, mi je bilo seveda tako jasno. Seveda mi je še mnogo drugega šlo v glavo, a ubil sem si v možgane: strokovno gibanje stremi za kruhom. — Nato sem začel preiskovati, ne kakšne so plače v občeh, temveč, kako bi zagovarjal delavske zahteve, če bi me izvolili za delavskega zaupnika.

Rekel bi:

»Gospoda! (Ker bi govoril podjetnikom ali direktoriju konsumata!) Gospoda, vi se vozite s konji, ali pa jih imate za drugo delo. Negujete jih, vsak dan dobe svojo določeno in zadostno porejbo sena, ovsia itd. in to tudi tedaj, če je žito po 10 ali 20 K za kilogram, ali cent sena po 100 ali 800 K. Vselej dobi konj isto množino hrane, ker veste, da porabi v draginji isto toliko sil, ozir. hrane, kakor če je njegova hrana cenejša. Daste mu skrbnega voznika; kovač, ki ga podkuje, mora svoje delo dobro izvršiti, ker vse to ohranjuje konju moč in zdravje. Voznika kakor kovača plačate boljše ali slabše, rajši slabše ko boljše. Tudi počitka mu dovolite ob

določenih dneh v tednu, skrbno nego, če oboli, konj namreč, vse to za to, da se njegove delavne sile ohranijo in da je vaš dobiček večji. Lahko bi dobili konju zaniknega hlapca, slabega kovača, dali konju slabo hrano, vendar vam vse to še na um ne pride, ker se bojite za dobiček. Cenejše bi izhajali, a pri konju veste takoj, da bo manj dobička, če bi predčasno poginil, konj seveda.

Kar vi pri živalih takoj kapirate, tega nečete razumeti, če gre za vaše delavce. Nečete razumeti, da delavčev želodec ne vprašuje, kakšna je draginja, ne kakšna je delavska plača. Vi mislite, da se mora telo, da se mora želodec ravnati po draginji, da mora njegove potrebe biti podobne oni roži, ki se razteza in skrčuje, kakor je pač vreme. Ne morem reči, da imate prav, ko mislite, da je želodec zadovoljen z vodo in s suhim krompirjem, da je zadovoljen, če mu pravite, da draginja pada. Točno vsak dan zahteva svojo določeno množino hrane, ali pa odpove službo, moči delavca zapiščajte in — ne more več delati. Ali je vam to v korist? Ne! Ali je to v korist delavcu? Ne! Ali imate, gospoda, interes na tem, da propada vaše podjetje? In da delavec, da človek (ne žival!) propada? Ali ste skrbni gospodarji, ste ljudje, ali ste narodni?

Pa, gospoda, ne razburjajte se vendar radi narodnega čuta, še več hočem povedati! Pritrdili ste mi v primeru o konju, da rabi počitek, hrano in nego tudi ob praznikih in to samo radi tega, ker imate od tega večji dobiček. Glejte, kar velja za žival, to naj bi za delavca ne veljalo? Ali mislite, da je dovolj, če daste delavcu samo za delavnike zadosti hrane, da mu ni treba počitka, da mu ni treba, ker je človek, dovoliti tudi drugih potrebščin in izobrazbe? Dajete mu komaj dovolj hrane, včasih tudi ne, vso drugo skrb za snago, pravo moralno življenje, obleko itd, naj si priskrbi sam, kakor hoče. Vi priznavate, da ima tudi delavec možgane in da naj si sam urejuje po svojem znanju, kakor njegovemu telesu, njegovi moči najbolj prija — vendar pa ne storite ničesar, da bi si svoje znanje širil. Čim slabša je njegova umska in moralna sposobnost, tem manj gleda delavec nase, kar je končno tudi vam v škodo.

Ali ste že vprašali, če zadostuje plača tudi za potrebe ob nedeljah, praznikih in dopustih? Ali je njegova dni preračunana tudi za njegovo nadaljnjo izobrazbo? Ker ne odgovarjate, je to znamenje, da še o tem niti niste premišljevali, niste čutili potrebe primerjati človeka vsaj z domačo živaljo!

Teško mi boste torej pritrdili, da spada tudi žena ali gospodinja delavčeva skupno z otroci v rubriko »delavska plača«. Tudi družina delavčeva ima pravico do deleža, ne samo do deleža od nizke plače očeta, moža, temveč na del tistega, kar vi kot profit v žep vtaknete. Smejete se. A niste se smejali, celo pritrdili ste mi, ko sem omenil dobrega skrbnika in kovača za vašega konja. Gotovo bi rajši videli, da bi deževali delavci z neba in bi jih bilo treba samo podkovati, pa bi živeli in delali za vas brez plače. No, usoda človeštva je druga in kar se po človeških in naravnih zakonih rodi — to boste morali tudi vi upoštevati, sicer ste izjema narave in ne spadate med njo. Žena prevzame velik del oskrbe vašega delavca, katerega vi zanemarjate. Ona mu pere, mu kuha, mu v boleznih streže. Koliko dela ima s tem, lahko uvidite iz tega, da vaše gospe tega dela ne izvršujejo, temveč ga prepuste kuharicam, deklam, sobaricam, pericam, šiviljam, pestunjam, guvernantom itd. Vse te plačujete, ker spada njih delo k vaši oskrbi, plačujete hlapca, ki skrbi za konja — kako jih plačujete, to je drugo vprašanje — vendar pa nečete priznati, da mora dobiti tudi delavčeva žena plačilo za delo, ki ga opravlja.

Tuberkuloza pozna vsak človek. Vaš kapitalistični gospodarski sistem je vzrok, da se je proletariati ne more rešiti, ker nima sredstev za zdravljenje. Vi ste krivi, da zastrupljajo vaše restavracije in konsumi delavstvo v alkoholom. Vi ste krivi, da ljudstvo zdravstveno propada, zlasti pa delavski otroci, ker jim ne privoščite take

oskrbe in hrane, kakor svojim otrokom. Vendar pa ste mehkega srca, niti na črva na cesti, niti na mravljo ne marate zavestno stopiti, a delavskemu otroku ne marate priznati pravice do takega življenja in vzgoje, kakršno zahteva njegova konstitucija.

Nestrpni ste že. Ali mislite, da se bomo kdaj nehali boriti? Vedno bolj se zaveda proletariati svojih pravic, počasi še, a vendar raste stalno tudi njegovo spoznanje, da vas bo prisilil s svojimi zavednimi razrednimi organizacijami do tega, da boste prenehali biti poseben razred v človeški družbi, namreč razred tistih, ki imajo vse. Tedaj šele bo naš boj končan, prej pa ne bo miru.

Priporočamo trdko

Josip PETELINC

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup

nogavic, žepnih robcev, brisalk, kloba, belega in rujavega platna, šifona, kravata, raznih gumbov, žlic, vilic, sprehalnih palic, nahrbtnikov, potreščin za šivilje, krojače, Solingen škarji za prikojevanje in za obrezovanje trti.

Na veliko! Na malo!

Ako piješ 'BUDDHA' čaj, živiš že na zemlji raj!

Razno.

Za politične razmere v državi je zelo značilno, da vlada neko zatišje, ker Pašić in Radić nista doma. Samo ob sebi je razumljivo, da radi tega politično življenje povsem ne miruje, a do važnejših odločitev ne pride, to pa dokazuje, da je vsa mešana demokracija pri vrhu. Opozicijske stranke se trudijo predvsem, da bi omajale zavezništvo med radikali in radićevci. Dr. Korosec je imel pred kratkim dva velika govora, najprej na protestnem shodu v Ljubljani, preteklo nedeljo pa v Mariboru. V Mariboru je bil shod zaupnikov klerikalne stranke. Dr. Korosec je obsodil radikalno stranko, kako nezmožna da je in kako razjedena od korupcije, kar pa — tako je izjavil — ne ovira, da bi se klerikalci z radikali ne mogli še kdaj sporazumeti in sodelovati. Vendar pa o tem ne more in ne mara javno pred zaupniki razpravljati, to je stvar (tajnih) pogajanj. Klerikalna stranka se imenuje uradno Slovenska ljudska stranka — a kaj je ljudskega in demokratičnega na njej, če njen glavni predstavnik na polna usta pred lastnimi zaupniki izjavlja, da bodo politiko delali voditelji? In sicer tajno, brez zaupnikov. In ker vodijo klerikalno politiko le poindci, ostane ljudstvu le pravica, da glasuje zanje pri volitvah, trpi radi posledic njihove reakcionarne politike in gospodarstva, zabavlja na razmere in misli, da se ne da nič spremeniti, ker nima nobenega vpliva na državno upravo. Vpliva danes seveda nima in radi tega ga nima, ker se ne bori zanj, ali z drugimi besedami: ker se ne organizira in ne zahteva, da bi se demokratična načela tudi dejansko izvajala. Pred volitvami je bilo videti, kakor da so se vsaj klerikalni delavci začeli malo gibati, da uveljavijo v stranki malo več demokracije. Tedaj je dr. Gosar obljubil, da se bo klerikalna stranka po volitvah reorganizirala. Če je on pozabil na svojo obljubo, je razumljivo, da ga pa delavci ne spominjajo nanjo, to je pa že veliko bolj žalostno. — Samostojnim demokratom pa grozi nevarnost, da bodo za spremembo tudi oni, ves čas glavni »državotvorci«, proglašeni za državni nevarne elemente. Pribičevci potuje namreč po Dalmaciji in Bosni in govori zelo agresivno proti radikalom. Zato mu je glavno radikalno glasilo »Samouprava« zagrozila z — obznanom. Seveda po krivici. Kajti samostojni demokrati, zastopniki vojnih dobičkarjev in konjunkturistov iz prekratne dobe, so že neštokrat dokazali, da se dajo pomiriti z vsako drobtinico. Tudi Pribičevčeva bojevitosť proti radikalom nima drugega pomena, ko opozarjati nase, kajti če se radikali in radićevci ne bodo prehitro sprli, bo Pribičevčevih somišljenikov zmanjkalo, oni so že preveč navajeni na »sodelovanje«, ki je glavnim zaupnikom dobro »neslo«. — Radićevci, zlasti slovenski, ki hočejo pridobiti slov. delavstvo. Res so delavske mase še zelo neza-

vedne, vendar mislimo, da se bodo n. pr. rudarji v drž. premogovnikih spomnili, da jim je sedanja vlada znižala plače, minister za šume in rudnike je radićevci. In železnice čarji jih imajo tudi priliko spoznati na tak način, da jim ne morajo biti posebno simpatični. In tako po vrsti vse delavske stroke. Malo posestniki naj pa premislijo, da so z ostalim delavstvom tako zvezani, da ne morejo ločiti svoje usode od drugega proletariata: samo enega sina lahko za največjo silo preredi posestvo, navadno pa še tega ne, vsi drugi si morajo zaslužiti svoj kruh z delom pri tujih ljudeh — a radićevci so zastopniki velikih, ne malih posestnikov, to dokazuje posebno zdej, ko imajo v rokah n. pr. tudi ministrstvo za agrarno reformo. — Kdor ima že nekaj pojma o socializmu, pa naj tega znanja ne hrani zase, temveč naj gre med ljudi in razlaga, da ni rešitve, če ne bo delal vsak za vse in vsi za vsakega, t. j. socialistično.

r Konsumno društvo za Slovenijo je imelo preteklo nedeljo izredni občni zbor, na katerem je Kristan že skoraj absolutno vladal in odžagal ravnatelja Dražila in Urbančevu. Ta dva namreč nista hotela odpovedati znane 10 letne pogodbe, ostali člani direktorija so se pa uklonili. Namesto Dražila je bil izvoljen v direktorij ravnatelj Splošnega kreditnega društva, Vilhar. Pravi namen je Kristan zaenkrat še skrival, da pa misli postati ravnatelj konsumata, dokazuje že to, da je na izrednem občnem zboru povedal delegatom, naj se potrudijo za razširitev njegovega dnevnika, ki bo v kratkem začel izhajati. Njegov dnevnik bo neodvisno glasilo vseh političnih skupin, ki pravijo, da so delavske, prave delavske stranke (SSJ in UDZ) in »Napreja« seveda nikoli ne bo dobil v svoje roke. Občni zbor je bil zelo zanimiv, natančneje poročilo bo objavljeno prihodnjič.

r Če iščejo podjetniki v sedanji krizi in brezposelnosti delavnih moči, morajo biti delavci previdni. Posebno pa svetujemo našim delavcem, ki potujejo v Srbijo, da se takoj organizirajo, če pridejo v kraj, kjer je že organizacija, če je pa ni, naj jo pa takoj ustanove in poživijo razredno gibanje. Predvsem pa naj ne pozabijo na svoj tisk, ki jim daje vedno prave smernice in pouk v boju s kapitalisti in njih agenti.

r »Narodni dnevnik« je začel posnemati Pribičevčeve metode, proti katerim se je prej možalo postavljalo. S pravim orjunaškim veseljem poroča, da so z vsem zadovoljni radićevci v Sarajevu razbili shod disidentskih, torej tistih radićevcev, ki niso z vsem zadovoljni in ki ne marajo prepričanja tako po vetru obračati, kakor petelin na strehi. Prej je »Narodni dnevnik« znal prav dobro nastopati proti boljševikom, češ, da ne marajo demokracije in da ne dovolijo svobodne besede nikomu, ki ne govori po njihovem. Tudi naše domače boljševike (orjunaše) je znal prav dobro prijemati za ušesa. Odkar je pa postal vladni list, odbrava orjunaške metode in se veseli, da je s tem nasiljem v Sarajevu gibanje nezadovoljnih radićevcev likvidirano. Ničesar si ni zapomnil iz zgodovine, še tega ne ve več, da se z nasiljem ne da likvidirati prav nobena zadeva.

r Zalostno družinsko življenje Oče socialist, mati klerikalca, sin orjunaš! Kako mora biti pri sreči takemu delavcu? Vse življenje se je trudil, da vzredi in vzgoji otroke, zdaj pa, ko začenja prvi sin dobivati peruti, zdaj naj te peruti služijo tujemu velekapitalu (n. pr. Trboveljski prem. družbi) in vse to pod plaščem narodnega navdušenja! In mladostno idealno ljubezni do naroda bo iz delal za tuje kapitaliste proti lastnemu očetu! Zakaj to? Saj sem vendar vselej skrbel za izobrazbo, vedno so bili v moji biši socialistični časopisi in brošure in slabega zglada nisem dajal, nisem hodil v gostilne zapravljati, pač pa na delavske shode in druge resne prireditve. Zakaj ta neuspeh? — Pa to ni nič tragičnega. Žena ni čitala, ker se je bala greha, sin ni čital, ker ni razumel, saj še zdaj ne razume, orjunaštvo mu ni program, ampak mladostna korajža brez zavednega cilja. S časom se bo vse to izpremenilo. Mati bo razumela sina lažje ko moža, ta ji bo lažje razložil razloček med pobožnostjo in klerikalizmom, kadar bo sam spoznal razloček med ljudstvom in narodom. Le debatirajte še dalje, boljše je imeti v družini tri stranke, kakor pa samo eno, a to s silo, ker je oče nasilen in ne dovoli nikomur svobode prepričanja, ampak morajo vsi biti kar je on, čeprav je vsako leto nekaj drugega. Zalostna žena ki je morala pod klofutami lani delati za bernotovec, letos pa za kristanovec. Tukaj je orjunaštvo, ne pa pri tvojem sinu; bistvo orjunaštva je nasilje, ne pa ljubezen do naroda.

r Na Angleškem bo prišlo — tako je mogoče sklepati — kmalu že do odločilnih bojev med kapitalizmom in proletariatom. Pri zadnjih volitvah se je pokazalo, da bodo imeli v kratkem samo dve stranki: konservativno kapitalistično in delavsko, ki postaja vedno bolj socialistična, liberalna stranka je pa strašno oslabela. Ta proces se je nadaljeval tudi po volitvah, izrazito kapitalistično orientirani li-

beralci so prestopili v konservativno stranko, delavci in inteligenca pa v delavsko. Zdaj pa tudi že konservativci, ki imajo vladno v rokah, ne morejo rešiti položaja, kajti pod njihovo vladavo je naraslo število brezposelnih na 1 in pol milijona in še vedno narašča. Omajan je zato položaj vlade in kakor poročajo listi, bodo kmalu nove volitve. Kako nezmožna je vlada, dokazuje njen boj z delavsko stranko. Ker se orientirajo mase delavnega ljudstva vedno bolj socialistično-marksistično, hoče stresti to gibanje po starem receptu: s preganjanjem »komunistov«, ki jih sama naredi, kjer jih ne najde. S tem hoče dokazati, da niso ekonomske razmere take, da delavstvo kar rinejo do pravega spoznanja, kar se ji bo pa po vsej priliki temeljito ponesrečilo, čeprav ni še mogoče prerokovati, da bo proletarijati že v prvih bojih zmagal definitivno. Za naš proletarijati pa je važno: če se ne bo brigal za svojo usodo, bo oviral za ves svetovni proletarijati ugoden rezultat zadnjih bojov med delom in kapitalom.

r Delavni trg. Službo dobe: 8 do 10 ključavničarjev, 10 do 15 mizarjev in 1 izprašan kurjač v strojni in vagonski tvornici v Kruševcu v Srbiji. V tvornici so po ravnateljevem zagotovitvi zaupniki priznani. Plače so: 5 do 7 Din na uro in 20—70% akordne doklade. Hrana v tvorniški kantini poceni. Priglase sprejema tajništvo Splošne delavske unije v Celju, Ljubljanska cesta 10 »pri Kronik«. Odpotovati je treba 1. oktobra 1925 iz Celja. Voznja se plača vnapij. Organizirani in starejši delavci imajo prednost.

»Bernot je ukradel 50.000 Din« tako je kristanovec Golmajer govoril na konferenci v Celju 19. septembra 1925. Zaupniki pravijo, naj ga tožim, pa ga ne bom. Tajil bo, češ, da ni tako mislil, da me ni hotel razžaliti, ampak da je hotel prav nedolžno povedati, da sem vzel v službo s. Reja in s tem da sem pomagal oškodovati kemične delavce za primanjkljaj in da ni trdil, da je ta primanjkljaj 50.000 Din, ker itak nihče ne ve, koliko ga je, ampak, da je le slučajno izustil to številko. Ker je v tej zvezi res govoril, bi prišlo lahko to potrdilo in sodišče bi Golmajerja oprostilo, ker ni nič nečastnega vzeti Reja v službo; jaz bi moral pa stroške plačati. Ne, ne bom tožil, prav mirno bom počakal sodbe javnosti. Pa prav mirno, kajti ko so mi kristanovci očitali, da sem Judež Iskarijot, je izpod delavskega peresa izšla zelo kratka, pa jedrnata obramba: »Kje so pa srebrniki?« — Glede s. Reja pa tole: Nikakor ne bomo dovolili, da ga obesite brez sodbe. Jasno je bilo v »Napreju« 1. avgusta popisano, kako in kaj je z njegove zadeve, in dovolj časopisov (od »Jutra« do »Konsumenta«) imate za ugovore, če nimamo prav. Tisti čaši so minili, ko ste kar na skrivnem tatove izpuščali, tatibe pa obešali. Nekaterim izpuščenim tatovom ste pa še celo kolajne in penzije dali! — Pri tej priliki še tudi nekaterim našim ljudem per besed. Izv. odbor je odobril moje stališče, da je treba odstraniti napake, ne pa le izpremeniti osebe. Reja ni garjeval, garjevo je le načelo tajnosti, ki je vladalo in še vlada v kristanovskih organizacijah. Dajle na očišek, da je šele letos vstopil v stranko, da pa je nastavljen; ni nastavljen, ampak smo mu le dali priliko delati in zaslужiti si vsaj za hrano, in kdor mu je nevoščljiv, vsak lahko pride, bo tudi sprejet. Izvrševalni odbor se je bal le tega, da bi nam kdo očitil izkoriščanje in proti temu se je zavaroval, nič drugega. Tistim pa, ki se bojijo, da opravljajo s. Reja špijonsko službo, je izvrševalni odbor odgovoril, da to ne more biti res, ker se ne da pri nas nič izšpijirati, ker ničesar ne skrivamo. Nismo Golmajerji. — Kadar se bo Golmajer poboljšal in nehal biti za tajnost, ga bomo tudi sprejeli, ker se držimo načela: »Proletarij vseh dežel, združite se!« Imamo pravico do tega načela prav tako, kakor vi do svojega: »Kapitalisti, nehamo z medsebojno konkurenco, kadar se moramo boriti proti delavstvu! Le v slogi bomo ubranili sveto zasebno lastnino!« Po tem načelu ste se združili in boste pod Kristanovim vodstvom začeli izdajati dnevnik, čeprav se med seboj kregate in sovražite. Ne le pravico smo vam dali, ampak še pomagali smo vam k združenju — brez nas bi se nikdar ne mogli poboljšati, šele strah za korita vas je združil! In tako je prav, šele tako bo delavstvo spoznalo, kje so razredne organizacije proletarijata in kje so razredni karteli kapitala. Javnost bo pa sodišče, ki bo sodilo med tema dvema redoma.

Zv. Bernot.

Strokovno gibanje.

Oblastna konferenca SDZJ v Celju. V nedeljo 20. septembra se je vršila v Celju oblastna konferenca SDZJ. Za to konferenco je vladalo veliko zanimanje med članstvom, a še bolj med generali SPJ v Ljubljani in Zagrebu. To zanimanje je šlo za tem, da se konferenca ne bi vršila. Namen se seveda ni posrečil. Konferenca se je vršila v zvezi temu, da »Delavec«, ki je

baje strokovno glasilo, vabila ni objavil, zadoščalo je vabilo, razglašeno v »Napreju«. G. Haramina je pa poslal vsem podružnicam okrožnice z infamno vsebino, v katerih je zahteval, da se naj podružnice konference ne udeležijo, ker je ni sklicala savezna uprava (namreč on, Haramina). Razlagal je neki deficit v Sloveniji in očital s. Leskošku, da je špekulant, pučist itd. Očita mu v okrožnici, da bi rad v Celju sedel brez kontrole. Haramina priporoča delavcem, naj se v Sloveniji obračajo edino le na Strokovno komisijo v Ljubljani, a istočasno kritizira deficit Osrednjega društva kemičnih delavcev v Ljubljani. Okrožnica pa ne pove, da so deficit zakrivali tisti, ki so potrošili denar in tisti, ki niso kontrolirali. — No sedaj h konferenci. Na konferenco je došel znan pučist Golmajer iz Ljubljane. Iz Zagreba sta prišla Haramina in Beker, tista dva, ki sta okrožnico podpisala, da ne bo konference. Delegati so se je udeležili kljub temu v lepem številu in sicer: Tržič: s. Viktor Vuk (250); Zagorje: s. Kozmus (60), Hrastnik: s. Oberčkal (70), Zidani most: ss. Verhovšek in Nerat (12); Celje: s. Jelen (32); Ljuboje: ss. Šumer in Marinc (60); Maribor: s. Iv. Dvoršak (70); Štore: Iv. Vaš (6). Skupaj je bilo zastopanih 490 članov. Ker ima ORS v Sloveniji približno 700 plačujočih članov, je bila dvetretjinska večina na konferenci zastopana. Konferenci sta prisostvovala kot gosta člana rudarske sekcije »Skupnega doma« ss. Rinaldo in Polak iz Trbovelj. Potek konference je bil za strokovne birokrate okrog SPJ usodepoln. Haramina je kričal na ves glas in tolkel po mizi, kakor da bi bil na Hrvaškem. V svoji jezi je zahteval, da je treba s. Leskoška linčati, ker je odšel iz Zagreba. Mali »šimijski« Beker je pa napovedal izključitev iz ORS, druge nesreče ni bilo, razen te, da generali Haramina, Golmajer in Beker konference niso smatrali za legalno in ne kompetentno. Nekdo je Golmajerju napravil medklic, če je bil Korunov puč legalen. Vsi delegati so bili zato, da ostané s. Leskošek še nadalje tajnik, pri čemer se je g. Haramina izgovarjal, da bo v tem odločala savezna uprava. Ko so generali videli, da so propadli, je Golmajer dejal, da je s. Bernot ukradel delavskemu pokretu 50.000 dinarjev. H koncu se je izvolila kontrola 3 članov in sicer sodrug Kozmus (»neodvisen«), sodrug Viktor Vuk (socialist »Naprejeve« skupine) in Ivan Dvoršak (SZJ) iz Maribora, ta pa je izvolitev odklonil, ker ima zaupanje v generale SPJ, na to pa se je izvolil s. Verhovšek iz Zidanega mosta. Ta kontrola se mora v nedeljo 27. septembra 1925 odpeljati v Zagreb in pregledati račune ter poslovanje. Ta kontrola ima potem objaviti svoje poročilo v listih. Nam sklicateljem oblastne konference je vseeno, kakšno poročilo bo kontrola prinesla, mi vemo, da se v Zagrebu mnogo govori, a malo dela. Mi tudi vemo, da v Zagrebu, kjer je centrala ORS, niti podružnice nimajo, čeprav je v Zagrebu okoli 60.000 delavcev; kontrola se naj o tem prepriča. Mi vemo, da spadajo uradniki Radničke komore (Delavske zbornice) in Srednjnjega urada (Osrednjnjega urada za zav. delavcev) v Savez privatnih nameštenika in ne v ORS. Savezno upravo pa tvorijo taki uradniki, ker ni delavske organizacije ORS.

ZBOROVANJE ŽELEZNIČARSKIH UPKOJENCEV. Iz daljšega poročila, ki smo ga prejeli, moremo radi pomanjkanja prostora objaviti samo najvažnejše. — Zborovanje se je vršilo 6. t. m. v Mestnem domu v Ljubljani. Predsednik Šalomon je tožil, da se za železničarske upokojence noben človek ne briga. Za njim sta govorila Mazi in Jernejčič, potem dva hrvaška delegata in končno Marrel Žorga, ki je opisal bedo upokojencev, vdov in sirot. Nastopil je proti prejšnjim govornikom, češ, da boj upokojencev ni boj njih samih, temveč boj vsega delavstva za zboljšanje socialne zakonodaje in za starostno zavarovanje. Upokojenci morajo pozvati v boj ne samo aktivne železničarje, temveč vse delavstvo in vse delavske organizacije. Končno je prečital resolucijo in oklic na ves proletarij Jugoslavije. Resolucija ugotavlja najprej bedni položaj železničarskih upokojencev: da so že nekateri umrli od gladi; da so nove institucije, ki naj skrbe za socialni položaj upokojencev, slabše ko nekdanje, v novih odločajo le delodajalci; da se vlade ne brigajo za upokojence in da kronske pokojnine še niso bile prevedene v dinarske;

da znaša 100% invalidna pokojnina 9.25 Din na mesec, invalidna renta 29.50 Din, le nekateri rentniki imajo po 600 Din mesečne draginjske doklade, večina pa prejema samo 300 Din in za ženo po 90 Din na mesec itd. Pokojnine so zares škandalozno nizke. Zato protestirajo upokojenci pred vsem civiliziranim svetom in zahtevajo: vlada naj takoj prevede kronske penzije v dinarsko valuto in izenači stare upokojence z novimi. Delavcem, ki so po 30—40 let delali na železnici in ki nimajo pravice do penzije, naj se dovoli primerna miloščina. Otroci upokojencev, miloščinarjev in ponesrečenih naj imajo prednost pri oddaji služb. Iz službene pragmatike naj izginejo vse določbe o discipliniranju upokojencev. Strokovna železničarska organizacija naj se zavzame za upokojence in miloščinarje, 25. oktobra letos pa naj manifestira ves proletarijati za vse našete zahteve. — Proti tej resoluciji sta nastopila Šalomon in Jernejčič, češ, da upokojenci v boju ne morejo biti spredaj, temveč zadaj. Predložila sta resolucijo društva upokojencev, ki je bila sprejeta. Nato se je vnovič oglašil Žorga, nastopil je proti predsedniku in Jernejčiču in zagovarjal svojo obširnejšo resolucijo, o kateri so potem dvakrat glasovali, a kljub temu še ni bilo jasno, ali je sprejeta ali ne. Predsednik je konstatiral, da je bila odklonjena. — Oklic je v uvodu dober, zato ga objavljamo, čeprav konsekvence niso ravno pravilne. Glasil se: Delavci in delavke vse Jugoslavije! Naša beda naj vam služi za zgled! Naj vam pokaže, kaj vas čaka jutri, če se ne boste pobrigali za svoja leta že danes. Ne pozabite, da kapitalizem ne da ničesar prostovoljno, da si mora delavec vsako ugodnost priboriti s trdim bojem. Ne pozabite tudi, da delavstvo danes nima svojih zastopnikov v upravi države, da je vlada v rokah delodajalcev in hudih nasprotnikov in da velja naš boj samo toliko, kolikršna je naša moč in kolikor je trdna naša proletarska solidarnost. — Končno poziva oklic vse strokovne organizacije in delavske politične stranke, naj takoj postavijo akcijski odbor in izvedejo skupno manifestacijo za starostno zavarovanje. Podpisali so oklic Karel Cenčič, Anton Mozetič, Marcel Žorga, Jože Novak, Ivan Merjaseč, Jože Gostič. — (Op. ur. Prav je, da so se začeli gibati tudi upokojenci, najslabše za proletarijati je namreč, če je brezbrizhen, ali pa se zanaša na dobrohotnost vladajočih kapitalistov. Tudi ni pravilno prositi za tiste pravice, do katerih ima proletarijati pravico, posebno pa še, če so nekatere pravice celo v zakonu objeljubljene. Brez boja ni mogoče doseči nič trajnega. Skupna manifestacija pa ni pravi način boja, tega ni treba posebej dokazovati, ker imamo že preveč dejanskih zgledov za to. Edino uspešno orožje je enotna organizacija. Poedinci so razbili delavsko gibanje v Jugoslaviji, ker so bile organizacije take, da so odločevali v njih le posamezniki. Tudi danes skušajo nekateri izmed nekdanjih zavestnih razbijačev zbrati proletarijati na nekdanji način pod svoje okrilje, da bi ga, kadar bi jim kazalo, zopet prodali in razbili. Posledice cepčenja čutimo še vedno, zato mora zavesti proletarijati poskrbeti, da se kapitalistični agenti ne bodo mogli več igrati z njegovo usodo. To pa doseže, če se organizira v naših organizacijah (SSJ in KDZ, ki so tako urejene, da je vsaka tajna politika v njih izključena.)

Gibanje hranilnih vlog od 1. januarja 1925 do 23. septembra 1925.

Mesec	Vloge Din	Odplačila Din	Stanje Din
XII.			110.967-63
I.	884—	—	111.851-63
II.	554—	—	112.405-63
III.	3758-20	3300—	112.863-83
IV.	1671—	3000—	111.534-83
V.	618—	1139-65	111.013-18
VI.	423—	1708-30	109.727-68
30. VI. pripisane obresti			5.363-47
stanje 30. VI. 1925			115.091-29
VII.	350—	500—	114.941-29
VIII.	137—	273-80	114.854-49
do 23. IX.			113.815-00

Skoro vsa odplačila so prešli težki vlagalci, (pravilno upniki); mali vlagalci so torej odplačali velikim, solidarnost malih stopa na mesto, kjer so se šopirili bogati posamezniki. Ta razvoj je treba še pospešiti. Zlasti 1% zaslužka je treba uvesti povsod, kjer ga še ni. Kdor ne zna varčevati, kdor vse sproti izda, tak naj bi se navadil sproti pri vsakem dohodku nesti blagajniku 1%. Drugi pa bodisi mesečno ali četrtletno ali tudi letno, kakor kdo more in hoče. Takih vlagalcev je zdaj 91, članov s polno plačnim deležem pa 172, torej skoro dvakrat toliko. Zakaj ne varčujejo vsi? Ali še vedno mislijo, da je pri kapitalistih »bolj varno«? Samo batine so ti tam sigurne, drugo pa prav nič. Koliko si že dal za zvonove, pa te še vprašali niso, če jih smejo preliti v kavnone. Koliko si nanosil v razne sklade — kje so ti skladi? Zidal si delavske domove, povej, kdo gospodari v njih? Ker Jeseničani premalo pijejo v svojem domu, jim očita Kristan zgubo, kakor da bi šlo kaj iz njegovega žepa in noben delegat si ne upa zavrniti tak ton. Zdravna pravila delajo taka, da odločuje vedno le par oseb, delavstvo pa naj le plačuje in molči; če jih zaradi tega primeš, ti pa zabrusijo, da je potrebna obramba pred komunizmom! In nič jih ni sram, če jim poveš, da so torej naredili »obznanje« kakor Pribiševiči... Kaj bi jih bilo sram? Ko jim pa ti sam dokazuješ, da jih smatraš za zrele, sebe pa za nezrelega, ko jim nosiš prihranke v varstvo, da te tepejo z obznanji. — Kdor se zaveda, izpolnjuje vse dolžnosti.

s Hrastnik I. Na obnem zboru tukašnje krajevne organizacije SSJ in KDZ je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik s. Ivan Domšek, njegov namestnik s. Ivan Prodnar, tajnik s. Baldomir Blane, blagajnik s. France Rojnik, nadzornika ss. Jože Tovornik in Ivan Špan.

s V Čatežu smo zopet oživili organizacijo. Odborniki so: predsednik s. Jože Bošiček, tajnik s. Ivan Dvoršek, blagajnik s. Blaž Gobeč, odborniki ss. Jože Ferenčak, Ivan Vovk, Jože Erjavšek, Ivan Ivanšek, France Hribar, Jože Janković, Jože Gramc, Martin Škvar. — Članov nas je za september obracunalo 15, upamo pa, da bomo kmalu narasli, saj čes je že, da začenemo zopet delati. Našega sodelovanja je nujno treba v stranki, v občini in v državi, zato vsi, ki ste služite svoj kruh z delom, v organizacijo SSJ in KDZ! Združeni k cilju!

Delavstvo mora samo razsoditi, kdo laže.

(Ali je bil s. Bernot kdaj urednik »Mira«?)

Ko je celjski Koren dezertiral h korunovcem, ni imel za svoje izdajstvo nobene stvarne olajšave, samo strah pred »polomom«. Tak strah bi bil pa olajševalen le za kakšnega figarja, nikakor pa ne za strankinega predsednika, ki bi moral biti vsaj malo junaški. Pa tudi položaj bi moral poznati in torej vedeti, da ga korunovci samo zato strašijo, da bi dezertiral in s tem šele napravil »polom«. Stranka je zaradi Korenovega izdajstva takrat res padla za tretjino članov, pa poloma le ni bilo, torej bi bil tem manj, če bi Koren ne bil odkrušil tretjine. Njegov strah je bil torej popolnoma neutemeljen, izmišljen, zato tudi njegovo izdajstvo ni izdajstvo iz figarstva, ampak iz nasprotstva do socializma. Koren je spoznal, da je zanj kot kapitalista bolje, če preide h kapitalistom.

Da pa svoje izdajstvo olepša, si je poiskal lažnivih vzrokov in te lažnive vzroke je na zborovanjih kazal delavcem, da bi z njim vred zapustili razredno stranko tudi oni in da bi se priključili njemu ter pomagali ustanoviti novo stranko SPJ, stranko kapitalističnega sorodstva.

Prvi lažnivi vzrok je našel v tajnikovem »barabstvu« in s tem je operiral pred Celjani. Za to je bil tožera in obsojen.

Drugič je govoril že malo bolj previdno, vendar tudi tu tako lažnivo, da je bilo treba tožiti. Očitel je tajniku s. Bernotu (v Štorah, 30. sept. 1923), da ni socialist, ampak da je prišel v stranko zaradi službe, da prej ni bil v stranki, ampak pri klerikaleh in sicer kot urednik »Mira« v Celovcu. Isti očišek je v raznih oblikah izšel tudi v »Socialistu«. Bernot je tožil.

ZIKA

je najboljša žitna kava!



Iz stranke.

TISKOVNI SKLAD.

Od 1. januarja do 19. septembra 1925	Din
nabrano	3768.10
Jakob Dolničar, Brezovica	4.—
Feliks Juhart, Sv. Lovrenc na Poh.	9.50
Josip Domanjok, Sv. Lovrenc na Poh.	5.—
Rezi Domanjkova, Sv. Lovrenc na Poh.	5.—
Mihael Stopajnik, Sv. Lovrenc na Poh.	4.—
Josip Osovnikar, Sv. Lovrenc na Poh.	5.—
Preveč poslano, Sv. Lovrenc na Poh.	1.50
Ivan Grabner, Črna	5.—
Alojz Roter, Črna	2.—
Simon Keršnar, Črna	1.—
Štefan Kumer, Črna	1.—
SSJ v Mezici	25.—
Skupaj	3836.10

GARANCIJSKI SKLAD.

Vloge do 19. septembra 1925	Din 960.80
Vloge tega tedna	497.—
Skupaj	Din 1457.80

BREZOBREŠTNE HRANILNE VLOGE.

Stanje 19. septembra 1925	Din 790.—
Ta teden vloženo	372.60
Skupaj	Din 1072.60

Koren se je zavedal, da bo obsojen, če svojega očitka ne bi mogel dokazati (po pričah je to ugotovljeno) in v »Napreju« je pod naslovom »Kameleonsvo« izšlo 30. decembra 1923 poročilo, da se brani s tem, da ta očitek ni imel žaljivega namena in da ga Štorani tudi niso smatrali za žalitev, 17. januarja 1924 pa pod istim naslovom dopis iz Štor s podpisi delavcev, ki so bili navzoči in ki so razumeli, da je moralo priti do sodnega razčiščenja, kdo je lažnik, kajti, če bi bil očitek resničen, da bi bil Bernot moralno ubit. Potem je bil Koren od okrajnega sodišča obsojen, a se je pritožil in 22. septembra 1925 se je vršila vzklicna razprava pri okrož. sodišču v Celju.

Pri tej je bil Koren popolnoma oproščen, češ, nič žaljivega ni, če je bil kdo urednik »Mira«. Očitek je tudi tako konkreten, da ga vsak lahko kontrolira. Koren se ni nič pregrešil. Stroške plača Bernot.

Tako je in sicer končoveljavno, kajti to je druga in najvišja instanca za take bagatele.

Če bo kdo izmed čitateljev mislil, da je sodni zbor krivično, naj svoje mišljenje revidira, moti se. Ali nismo za načelo javnosti? Zadovoljni moramo biti, da je sodišče to načelo priznalo in nas zavrnilo, češ, take konkretne očitke, ki jih vsak lahko sam kontrolira, morate rešiti sami! Ugotovili smo sicer, da je Koren res očital, tudi smo ugotovili, da njegov očitek ni resničen, Bernot ni bil nikdar ne urednik, ne sotrudnik »Mira«. Vse to bi bili pa delavci tudi sami lahko ugotovili. N. pr. če bi Koren trdil, da ima Bernot rdeče lase, čemu bi zato hodili k sodišču? Žalivo to ni, če se vam pa zdi vredno ugotoviti, če Koren laže ali ne, pogledajte Bernota! Ko boste našli, da ima črne lase, boste sami brez sodišča spoznali, da Koren laže. Laž je pa prepovedana samo po katekizmu, po kazenskem zakonu ne. Laž morate prepovedati sami s tem, da obrnete lažnivcem hrbet.

Dopis.

Velenje. »Del.-kmet. list« je v 33. številki dne 17. t. m. je v dopisu iz Velenja napadel

socialiste vseh vrst in delavske zaupnike. Ker ga je napisal Salešky, mlad fant torej, ga moramo malo poučiti. Da je mnogo vrst socialistov, to vemo, kakor tudi to, da so jih pomnožili nekdanji komunistični razdirači, ki se danes tudi socialiste imenujejo. Da so delavski zaupniki člani SSJ, to je logično, kajti če bi bili neodvisni ali drugačni enotnofrontarji, bi bilo delavstvo še huje tepevano (kakor zna Lekš). Računati ga moram tudi naučiti. On namreč trdi, da so na akordu zaslužili 50 do 100% več kakor znašajo minimalne plače, to bi znašalo 60 do 75 Din. Uradno je pa ugotovljeno, da so akordne plače dosegle v najboljšem slučaju le 42 Din. Akordant je zaslužil na mesec brez doklad navadno 756 Din — Salešky pa na varnem in pri komodu delu brez doklad 990 Din in se mu pri tem ni bilo bati, da bi ga prinesli kdaj krvavega domov. Trdi tudi, da je v dogovoru določeno, da se sme zaslužiti v akordu le 25% nad minimum. Vprašam ga, ali je 24, 26, 28, 30, 32 Din 25% nad minimum? Da imajo akord tudi v tesarski delavnici, je vaša krivda, ker ste vedno trbili, da se na akordu veliko zasluži. Podjetje je rado ustreglo. Delavski zaupniki smo se res potožili pri redukciji, da bi obdržali vsaj to, kar je bilo prej, ker smo dobro vedeli, da nameravajo reducirati samo akorde, ki smo jih torej upravičeno branili. Če bi bil v nevarnosti minimum, bi branili tega z vso silo. Da pa ni pravično, če zasluži kopač na akordu, ki je vedno v nevarnosti, 24 do 38

dinarjev, tisti pa, ki ima v jami najlažjo službo (kakor strelni mojster Valenčak) pa 36 Din ter tekoče dne, prvi torej na mesec 600 do 750 Din, drugi pa 950 do 1116 Din, je menda jasno. Kar se tiče konference 17. do 19. avgusta v Sarajevu, ste vi s svojimi pristaši povzročili, da sta šla Valenčak in krščanski socialci Zajc, čeprav nista bila od večine izvoljena. Povejte, koliko glasov sta dobila in koliko je v Velenju delavcev, pa se vam bodo krave smejale. Določiti delegata ni težko, plačati pa se ne upate, pardon temu daste premalo, onemu preveč. Valenčak je dobil za pot v Sarajevo 8 dinov od podjetja a 36 Din, med tem 7 dni plačanega dopusta a 36 Din, od rud. zadruga II. skup. 8 dinov a 36 Din, doklade je imel pred konferenco in po njej, napravil je 24 pravih dni a 36 Din, torej za avgust skupaj 47 dni a 36 Din in za 40 dni doklade 49280 Din, diete a 60 Din, vsega skupaj torej na mesec 260880 Din in večnjo je dobil plačano tja in nazaj. Zajc je dobil od podjetja 8 dinov a 36 Din, torej 240 dinarjev, drugega pa nič, tudi za vožnjo nič. Razdirači I. vrste, s krampom pojdite nad maslo na lestnih glavah, da se pod lastnim maslom na glavi ne zrušite! To je pa samomajhen del tega, o čemer se imamo pomeniti, drugo prihodnjič. — Rednak I.

Razširjajte „Naprej“!

25. IX. 1925 — 2400.

Manufakturna trgovina J. KUDIŠ - Celje - Gaberje

priporoča svojo veliko zalogo inozemskega, češkega, angleškega itd. blaga na drobno in debelo po najnižjih konkurenčnih cenah.

Drobnino in galanterijo ter delavsko perilo po znižanih cenah dobite samo v detajlni trgovini

GASPARI & FANINGER

Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Češko sukno, žensko volнено blago, perilo, platno, hlačevino, tiskovino itd.

kupite v prvovrstni kakovosti najceneje

v Celju pri „Solncu“.

Za obilen obisk se priporoča

Alojz Drogenik.

Najboljši šivalni stroj

je edino le

Pouk v vezenju brezplačno.

Večletna garancija. Delavnica na razpolago



Grietzner in Adler za rodbinsko in obrtno rabo v vseh opremljenih delavnicah

Josip Petelinc, Ljubljana (blizu Prešernovega spomenika)

Tvornica dežnikov in solnčnikov L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg številka 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Kdo Vam pomaga

v slabih časih, pri veliki dražnji in pri pomanjkanju denarja?

I. N. ŠOŠTARIČ, Maribor

Aleksandrova cesta številka 13.

Ker le ta prodaja dobro blago za obleke in perilo po nizki ceni. N. pr. platno po Din 8.—, 9.—, 10.—, 12.— itd. sukno po Din 50.—, 60.—, 70.—, 80.— itd. izgotovljene srajce Din 39.— spodnje hlače Din 24.— nogavice Din 7.—, 8.—. Kdor nima denarja dobi na obroke.

RUSSOLINI



edino hitro učinkujoče sredstvo za gromadno uničenje

rusov, ščurkov, mravelj, pršic, stenic, bolh, moljev i. t. d.

Za ljudi in živali neškodljivo!

Vsak omoč poseduje natančno uporabno navodilo.

Garancija za sigurni uspeh!

Dobi se v drogerijah.

Štajerska klet

Maribor, Narodni dom

Kopališka ulica na vogalu Tattenbachove

Najcenejše vino in jabolčnik.

Podzemeljsko kegljišče

POPRAVILA



Mehanik

Ivan Legat

špecialist za pisarniške stroje

Maribor

samo Vetrinjska ulica številka 30

Telefon številka 434.

Predno kupite

oglejte si v manufakturni in modni trgovini
Miloš Pšeničnik — Celje.

Znižane cene in še pri večjem nakupu znaten popust. Postrežba solidna! Blago prvovrstno!

Ostanke

v dolžini 2 do 8 m

20 m močnega cofirja Din 220.—, 20 m Irpežnega oksforta Din 230.—, 20 m močne modrovine (druk) Din 240.—, 20 m krasnega parhanta za otročje in ženske obleke Din 300.—, 10 m hlačevine dvojno široke (cajga) za moške obleke Din 395.—,

20 m belega platna Din 200.—, 20 m sirovega platna Din 160.— razpošilja

veletrgovina R. Stermecki, Celje št. 23

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošle vsakemu zastoj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na ogled. Kdor pride z vlakom osebno kupoval, dobi nakupu primerno povrnitev vožnje. Naročila čez Din 500.— poštnine proslo. Trgovci en gros cene.

Kje kupuješ?

V trgovini K. WORSHEJA nasl.

ANTON MACUN

v MARIBORU, Gosposka ulica številka 10

ker si lahko izberem izmed velike zaloge, vsakovrstnega manufakturnega blaga, kakor sukno za moške in ženske, barhenta, platno od 9 Din naprej, gradl za posteljino, odeje za postelje, izgotovljeno perilo za delavce in uradnike i. t. d. po najnižjih cenah in ker se vsakega solidno postreže.

Delavci!

Kdor inserira v drugih listih, v »Napreju« pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je kakšno

inseriratno politiko

delajo trgovci. — Trgovci so bolj navezani na Vas, nego Vi nanje!

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana — Frančiškanska ulica številka 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine

na šole, inpanstva in urade, najmodernejšje plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejšja uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA